Муниципальное автономное дошкольное образовательное учреждение «Детский сад №401 комбинированного вида» Ново-Савиновского района г. Казани

ПРИНЯТА
на заседании Педагогического совета
Протокол от 31.08.2023 № 1

УТВЕРЖДЕНА
Заведующим МАДОУ
«Детский сад №401»
_____________ Шикмакова Г.Н.
Приказ от 01.09.2023 № 60-О

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

по обучению детей 4-7 лет татарскому языку
на 2023-2024 учебный год

Разработчик:
Вахитова Ф.Г., воспитатель по обучению детей татарскому языку

г.Казань, 2023 г.

Пояснительная записка
1.1. Цели и задачи реализации программы 3-6
1.2. Принципы программы 6
1.3. Целевые ориентиры освоения программы 6-7
1.4. Особенности индивидуального учте результатов освоения 7-9
воспитанниками программы 9-27

2. Содержательный раздел
2.1. Образовательная деятельность по образовательной области «Речевое развитие» 28-31
2.2. Вариативные формы, методы, средства реализации Программы 31-33
2.3. Взаимодействие с семьями воспитанников 33-35

3. Организационный раздел
3.1. Материально технические условия, созданные для реализации Программы 35-36
3.2. Организация развивающей предметно-пространственной среды. 36-39
3.3. Обеспечение методическими материалами и средствами реализации Программы 40-48
3.4. Организация режимных моментов 49-50
3.5. Особенности проведения праздников и мероприятий 51-52

Приложение к Программе (комплексно-тематический план)

I. ЦЕЛЕВОЙ РАЗДЕЛ

Пояснительная записка (аңлатма язуы)

Балалар бакчасында рус һәм башка милләт балаларын татар теленә өйрәтү программасы

Балалар бакчасында татар теленә өйрәтү программасы (алга таба программа) "Мәктәпкәчә төп гомуми белем бирү программасы структурасына Федераль дәүләт белем бирү стандартлары"на (РФ Мәгариф һәм фән министрлыгының 17.10.2013 елда 1155 нче карары нигезендә расланган) һәм Татарстан Республикасы мәгариф һәм фән министрлыгы тарафыннан тәкъдим ителгән " Балалар бакчасында рус балаларына татар теле өйрәтү программасы"на (Казан, 2013)
нигезләнеп төзелде.

"Татарстан Республикасы халыклары телләре турында" Татарстан Республикасы Законында һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасында мәктәпкәчә милли белем бирү өчен кирәкле шартлар булдыру каралган. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән кабул ителгән 2010 – 2015 елларда мәгарифне үстерү стратегиясе нигезендә (30.12.2010, №1174) – мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен рус телле балаларны татарчага өйрәтү программасы, укыту-методик комплектлары (УМК) төзелде.

Программа 4 яшьтән 7 яшькә кадәр булган рус телле балаларның татарча аралашырга өйрәтү эшчәнлекләренең эчтәлеген чагылдыра. Программа мәктәпкәчә яшьтәге баланың үсеш закончалыкларына, шәхси һәм эшлекле якын килү турындагы фундаменталь тикшеренүләргә, тел өйрәтү процессында методик стандарт итеп кабул ителгән коммуникатив технология принципларына (Л. С. Выготский, П. Я. Гальперин, В. В. Давыдов, Е. А. Пассов) чагылыш тапкан фәнни тикшеренүләргә, гамәли эшкәртмәләр һәм методик киңәшләргә, мәктәпкәчә мәгариф системасы эшчәнлеген ачыклаучы норматив хокукый актлар, нигезләмәләренә көйләнгән.

В образовательной программе ДО МАДОУ «Детский сад № 401» отражено содержание образования детей дошкольного возраста, формируемое участниками образовательных отношений с учётом климатических, национально – культурных, демографических, социально – экономических и социокультурных условий Республики Татарстан.

В Законе Республики Татарстан «Об образовании» четко определена необходимость обеспечения гуманистического, развивающего, народно-национального характера образования, связь воспитания и обучения с жизнью и национальными культурными традициями. Этнокультурная региональная составляющая (**ЭРС**) составлена с учетом национальных и региональных особенностей Республики Татарстан, которая предусматривает следующие направления деятельности МАДОУ № 401:

- Приобщение к истокам национальной культуры народов, населяющих Республику Татарстан
- Предоставление каждому ребенку возможность обучения и воспитания на родном языке, формирование у детей основ нравственности на лучших образцах национальной культуры, народных традициях и обычаях.

- Создание благоприятных условий для воспитания толерантной личности – привития любви и уважения к людям другой национальности, к их культурным ценностям.
- Ознакомление с природой родного края, формирование экологической культуры.
- Ознакомление детей с особенностями жизни и быта народов, населяющих Республику Татарстан, праздниками, событиями общественной жизни республики, символиками РТ и РФ, памятниками архитектуры, декоративно-прикладным искусством.

Рабочая Программа разработана в соответствии с основной образовательной программой дошкольного образования МАДОУ «Детский сад № 401 комбинированного вида» и на основе программы З.М.Зариповой, Р.Г.Кидрячевой «Обучение русскоязычных детей татарскому языку в детском саду», региональной программы дошкольного образования «Соеноч»-«Радость познания» Р.К.Шаеховой.

В МАДОУ “Детский сад № 401 комбинированного вида” обучение детей татарскому языку ведется по

- УМК: “Татарча сөйләшәбез”- “Говорим по- татарски” З.М.Зариповой, Р.С.Исаеваой, Р.Г.Кидрячевой
- УМК: “Туган телдә сөйләшәбез”- “Говорим на родном языке” Ф.В. Хазратовой, З.Г. Шарафутдиновой, И.Җ. Хабибуллиной

В обучении сюрпризным моментом дополнительно могут быть использованы герои следующих сказок:

- “Старик, медведь и лиса” – тат.нар сказка
- “Башмаки”- тат.нар.сказка
- “Мое, не трогай”- А.Ахмат
- “Камыр батыр”- тат.нар. сказка
- “Курица и утка»- М.Гафури
- «Недотепа»- тат.нар.сказка
- “Гусенок и лебеденок» А.Алиш
- «Скворцы и старый воробей» А.Алиш
- «Храбрый петух»- тат.нар.сказка
- «Хвастливая лягушка»- И. Шаймухамметов
- «Как собака хозяина искала»- А.Алиш
- «Одуванчик»- С. Гыйльметдинова
- «Белый дед»- Г.Тукай
- «Мороз, Солнце и Ветер»- М.Булатов
- «Золотое яблоко»- тат.нар.сказка
- «Умная девушка»- тат.нар.сказка
- «Котенок»- А.Алиш
- «Лиса и волк»- тат.нар.сказка
- «Тридцать сыновей»- тат.нар.сказка
- «Золотое перо»- тат.нар.сказка
- «Пастушок»- тат.нар.сказка
- «Глупый волк»- тат.нар.сказка
- «Три подарка»- тат.нар.сказка
- «Каждый по-своему прав» Х.Шариф
- «Нурсылу»- тат.нар.сказка
- «Йузми»- тат.нар.сказка
- «Лев, лиса и волк- тат.нар.сказка
- «Рубашка из цветов»- тат.нар.сказка
- «Два жадных медвежонка»- венгерская сказка

- «Вежливый кролик» -мексиканская сказка
- «Гора смешливая, гора справедливая.- вьетнамская сказка.

Структура и соотношение частей основной образовательной программы МАДОУ №401 определены в соответствии с нормами и положениями, установленными Приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 17.10.2013 г. № 1155 «Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта дошкольного образования».

Программа составлена на основе нормативных документов:

- Федеральный закон от 29 декабря 2012 г. N 273-ФЗ "Об образовании в Российской Федерации";
- Приказ от 30 августа 2013 года N 1014 «Об утверждении Порядка организации и осуществления образовательной деятельности по основным общеобразовательным программам - образовательным программам дошкольного образования»;
- СП 2.4.3648-20 «Санитарно-эпидемиологические требования к организациям воспитания и обучения, отдыха и оздоровления детей и молодежи»;
- СанПиН 1.2.3685-21 «Гигиенические нормативы и требованияк обеспечению безопасности и (или) безвредности для человека факторов среды обитания» глава VI
- Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 октября 2013 г. № 1155 "Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта дошкольного образования»;
- Приказ Минтруда России №544н от 18 октября 2013 г. Об утверждении профессионального стандарта «Педагог (педагогическая деятельность в сфере дошкольного, начального общего, основного общего, среднего общего образования) (воспитатель, учитель)». Зарегистрировано в Минюсте 6 декабря 2013, № 30550.

1.1.Цели и задачи реализации Программы.

Цель: формирование первоначальных умений и навыков практического владения татарским языком в устной форме.

Задачи:

1. ознакомление с татарским (родным) языком как средством общения, развитие языковых способностей.
2.создание благоприятных условий развития детей в соответствии с их возрастными и индивидуальными особенностями.
3.формирование общей культуры личности воспитанников, развитие их социальных, нравственных, эстетических, интеллектуальных, физических качеств, инициативности, самостоятельности и ответственности ребёнка, формирования предпосылок учебной деятельности.
4.формирование социокультурной среды.
5.обеспечение психолого-педагогической поддержки семьи и повышения компетентности родителей в вопросах развития и образования.

1.2.Принципы Программы (Программа принциплары)

Коммуникативлылык принцибы – балаларны татар телен аралашу чарасы буларак куллануга әзерләүгә корылган. Телне фән буларак түгел, ә аралашу чарасы буларак өйрәтү.

Интеграция һәм дифференциация принцибы – һәр сөйләм төренең үз үзәнчәлеген исәпкә алу, тәрбияче сөйләмен техник чаралар ярдәмендә (аудио-, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзәнчәлекләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләмен үстерү;

Күрсәтмәлелек принцибы – тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйле рәвештә, аларның тирә-юньне танып белүенең төп чарасы булып торган уен аша үткәрү;

Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка ашыру принцибы;

Барлык белем бирү өлкәләрен берләштерү (интегральләштерү) принцибы: аралашу, танып-белү, социальләштерү, физик культура, сәламәтлек, хезмәт, иминлек, матур әдәбият, иҗади сәнгать, музыка.

Дәвамчанлык принцибы – балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәптә эзлеклелекне күздә тоту;

Белем бирүне комплекслы-тематик принципка корып оештыру;

Белем бирү эшчәнлегенең мотивлашкан булу принцибы - бала материалны үзе өчен кызык булганда, үзенең шәхси ихтыяҗларына туры килгәндә генә кабул итә һәм фикерли башлый. Телне өйрәтү процессында әкияти сюжетлар карау, кызыклы таныш геройлар (Акбай, Мияу) белән очрашу, уен элементларын куллану – тел материалын өйрәнүнең мотивлашкан булуын тәэмин итә. Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен тоялар, эмоциональ күтәренкелек туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр.

Белем бирү эшчәнлегенең дидактик принцибы - гадидән катлаулыга таба бару.

Индивидуальләштерү принцибы - тел өйрәткәндә социаль шәхес сыйфатларын үстерүне күздә тоту. Балаларның яшь үзәнчәлекләрен исәпкә алу.

Рабочая Программа основывается на положениях и исследованиях отечественной психолого-педагогической науки о закономерностях развития ребенка дошкольного возраста, о личностном и деятельностном подходах в его развитии (Л. С. Выготский, П. Я. Гальперин, В. В. Давыдов, А. В. Запорожец, А. Н. Леонтьев, С. Л. Рубинштейн и др.), научных исследований, практических разработок и методических рекомендаций, содержащихся в трудах ведущих специалистов в области современного дошкольного образования, иных нормативных правовых актов, регулирующих деятельность системы дошкольного образования.

Для эффективной реализации билингвальной направленности Программы релизуются следующие педагогические условия:

- формирование языковой направленности личности дошкольника на основе игрового содержания;
- подготовка педагогического коллектива к использованию учебно-методического комплекта;
- создание развивающей среды МАДОУ № 401;
- организация эффективного взаимодействия дошкольного образовательного учреждения и семьи.

1.3.Целевые ориентиры освоения Программы

В соответствии с ФГОС ДО, целевые ориентиры не подлежат непосредственной оценке, в том числе в виде педагогической диагностики (мониторинга), и не являются основанием для их формального сравнения с реальными достижениями детей. Они не являются основой объективной оценки соответствия установленным требованиям образовательной деятельности и подготовки детей.Освоение Программы не сопровождается проведением промежуточных аттестаций и итоговой аттестации воспитанников.

Объѐм словарного запаса для детей 4-5 лет составляет 62 слова, для детей 5-6 лет 62+ 45 слов, для детей 6-7 лет 62+45+60 слов, что соответствует возрастным особенностям дошкольника. Объѐм слов доступен для усвоения детьми, направлен на общение детей, а не только на увеличение словарного запаса.

Использование дидактических, словесных, сюжетных игр позволяет повысить качество обучения, способствует лучшему усвоению программного материала, даѐт возможность усвоить лексику татарского языка, закрепить речевой материал в игровой форме, поддерживать интерес к языку. Во время игр дети повторяют пройденный материал, общаются с воспитателем на татарском языке. Разработанные рабочие тетради, анимационные сюжеты увлекают и в непринуждѐнной обстановке погружает ребѐнка в языковую среду, где он впитывает в себя новую информацию.

В средней группе дети вопросы не задают, кроме Хәлләр ничек?, задаѐт вопросы только воспитатель, к концу учебного года дети должны уметь угощать друг– друга.

В старшей группе дети должны уметь задавать и отвечать на вопросы: Хәлләр ничек? Нинди? Ничә? Нәрсә кирәк?, организовать сюжетные игры ―Кибет–―Магазин ―Командир ―Угостим друзей.

В подготовительной к школе группе дети должны уметь задавать и отвечать на вопросы:Хәлләр ничек? Нинди? Ничә? Нәрсә кирәк? Син кем? Бу кем? Бунәрсә?Нишли? Синнишлисеӊ? Кая барасыӊ? организовать сюжетные игры ―Кибет ―Магазин, ―Командир,
―Угостим друзей, разговаривать по телефону.

В подготовительной группе дети самостоятельно задают друг другу, старшим вопросы, составляют диалоги, общаются. Для закрепления с детьми пройденного материала в группах воспитателям предлагаются ниже тематический план, дидактические, словесные, сюжетные игры, образцы диалогов.

<u>Уртанчылар төркемендә уку елы ахырында, зурлар төркемендә уку елы башында “Минем өем ” проекты буенча:</u>

1. “Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт – биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла).
2. Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”).
3. Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч).
4. Тирә - юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.
5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь иү, раслау).

<u>Зурлар төркемендә уку елы ахырында, мәктәпкә әзерлек төркемендә уку елы башында “Уйный-уйный үсәбез ” проекты буенча:</u>

1. “Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла).
2. Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”, “исәнмесез”, “ сау булыгыз”).
3. Боерыкны бирә белү(кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал).
4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү(Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).
5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау).

Мәктәпкә әзерлек төркемендә уку елы ахырында “Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча:

1.“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла).
2.Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “исәнмесез”, “сау бул”, “сау булыгыз”, “рәхмәт”, “зур рәхмәт”, “хәерле көн”,“хәлләр ничек?”, “әйбәт”).
3. Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал, бие, җырла, йөгер, йокла).
4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау куя белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)
5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау).

1.4.Особенности оценки развития детей

Тикшерү үткәрү буенча киңәшләр.

Балаларның татар телендә аңлау һәм сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен уку елы башында (октябрь ае) һәм уку елы ахырында (апрель аенда) тикшерелә. Уртанчылар төркеме балалары белән тикшерү уку елы ахырында үткәрелә. Уку елы уртасында тематик тикшерү (декабрь, январь) үткәрергә мөмкин.

Тикшерүне һәр бала белән аерым, 1 – 2 бала катнашында, ә йомгаклау эшчәнлеге булганда барлык балалар белән бергә дә үткәрергә була. Тикшерү вакыты 10-15 минутан артмаска тиеш.

Биремнәр балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә, уен-бирем рус телендә аңлатыла. Биремнәр мавыктыргыч һәм кызыклы булырга тиеш. Сораулар ачык, төгәл итеп, интонация белән бирелә.Тикшерүче балаларның җавабын тыңлаганда елмаеп, кирәк булса җавапны дөресләп, бала әйтә алмаганда булышырга тиеш.

Тикшерү барышында яңа материал бирелми. Тикшерүне эш дәфтәрләре, таратма, күрсәтмә рәсемнәр, интерактив тактада уеннар кулланып үткәрергә дә була.

Биремнәр, уеннар өчен кирәк булган күрсәтмәлелек алдан әзерләнеп куелган булырга тиеш. Тикшерүче һәр биремгә аерым балл куеп бара. Тикшерү ахырында баллар саны кушыла һәм 5 кә бүленә. Шулай итеп гомуми нәтиҗә ясала.

Уку елы ахырында уртанчылар, уку елы башында зурлар төркеме балаларының “Минем өем” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү

№	Баланың исеме, фамилиясе	Биремнәр					Нәтиҗә	
		1	2	3	4	5	баллар	дәрәҗә
		“Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт – биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә [illegible])	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”)	Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч)	Тирә - юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь иү,		
1.	Коля							
2.	Оля							

Нәтиҗәләрне билгеләү

Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, сорауларга җавап бирә, яхшы аралаша.
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, аралашуда бик үк актив түгел.
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.

Балаларның татар телендә аралаша белү дәрәҗәсен тикшергәндә кулланырга мөмкин булган биремнәр.

1. “**Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.**

<u>1. Дидактик уен. "Бу кем?"</u> *<u>(I вариант)</u>*

(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай)

Уен эчтәлеге: Өй рәсеме. Өй тирәсендә гаилә әгъзалары рәсемнәре (комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр). Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: Бу кем? ("Әни"...).

<u>2. Дидиктик уен "Кем юк?"</u> *<u>(II вариант)</u>*

(Лексика шул ук).Уен шул ук рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче бер рәсемне алып куя. Баладан сорый: "Кем юк?" ("Әби"...)

Уенны интерактив тактада да, бала белән бала арасында диалог формасында да үткәрергә була)

<u>3. Дидактик уен "Кәрзиндә нәрсә бар?"</u>

(Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)

Уен эчтәлеге: Мияу кәрзин белән ашамлыклар алып килгән. Мияу ашамлык муляжларына күрсәтә, исемен сорый: "Бу нәрсә?" ("Алма"...)

4. Дидактик уен "Нәрсә юк?"

Мияу бер ашамлык муляжын яшереп куя: "Нәрсә юк?". Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. ("Алма"...) Уенны рәсемнәр кулланып та үткәреп була.

5. Дидактик уен "Мин әйтәм, син күрсәт һәм әйт"

(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай; куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чәй).

Уен эчтәлеге: Балага уенчык яисә уенчык рәсемнәре бирелә. Бала, тәрбияче әйткән уенчыкны яисә уенчык рәсемен табып күсәтергә һәм исемен кабатлап әйтергә тиеш.

6. Дидактик уен "Исемен әйтсәң бирәм"

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлеге: Тәрбияче өстәлендә уенчыклар яисә рәсемнәр. Тәрбияче балага уенчыкны(рәсемне) күрсәтә, сорый: "Бу нәрсә?"- "Алма"... ; "Бу кем?"-"Әти"... Бала уенчык исемен дөрес әйтсә аңа уенчыклар, яисә таратма рәсемнәр бирелә.

7. Дидактик уен "Серле янчык"

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлеге: Балага уенчыклар күрсәтелә, исемнәрен әйтеп янчыкка салына. Бала янчыктагы уенчыкны капшап исемен әйтә, алып күрсәтә.

8. Дидактик уен "Әйе-юк"

Сүзнең дөрес үзләштерелүен тикшерү йөзеннән (аңлап яки аңламыйча әйтү) төрле вариантта сораулар бирелә: "Бу нәрсә?" - "Аю"...; "Бу аю?" - "Әйе, аю"...; "Бу куян?" - "Юк, песи"...

Югары балл (2.7-3) — сүз байлыгы җитәрлек, уенчык, әйберләрне үзлектән, аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә.

Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-2) - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”).

Ситуатив күнегүләр:

а) Ситуатив күнегү “Куян аюга кунакка килә”. Ул ишектән кергәндә аюга нәрсә әйтә? (Ничек исәнләшә?), "Исәнме аю".

б) Ситуатив күнегү “Куян аюда кунакта булды”. Ишектән чыгып киткәндә куян аю белән ничек саубуллаша? (Нәрсә әйтә?) "Сау бул, аю".

в) Уен ситуациясе "Кунак сыйлау". Акбайда (Мияуда) кунакта.

Тәрбияче Акбай (Мияу) ролендә. Ул баланы, ашамлык, җиләк-җимеш (алма, груша, банан һ.б.) муляжлары белән "сыйлый". Тәрбияче баланың "рәхмәт" әйтә белүен билгели.

г) Уен ситуациясе "Дустыңны сыйла". Балаларны парлаштырып бер-берсен сыйларга тәкъдим итү. Рәхмәт әйтә белүләрен билгеләү.

д) Ситуатив күнегү "Акбайга ("Мияуга", "Курчакка", "Дустына") уенчык бүләк ит".

Югары балл (2,7-3) - бала ситуацияләрдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2.6) - тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән (1-2) - аңлый, сорауга җавапны русча әйтә.

3. Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч).

1. Сүзле уен "Мин әйтәм - син эшлә" ("Командир").

2. Сүзле уен "Шаян уенчыклар" (Уен баланың боерыкларны аңлы рәвештә үтәвен тикшерү өчен бирелә. Уенның эчтәлеге: Тәрбияче уенчыкка боерык бирә, мәсәлән: Утыр! Ә уенчык “ашый” башлый. Бала боерыкны дөрес итеп үтәп күрсәтә).

Югары дәрәҗә (2,7-3) - бала боерыкны аңлап, дөрес үти.

Уртача дәрәҗә (2-2,6) - ялгыша.

Уртачадан түбән дәрәҗә (1-2) - татарча аңламый, боерыкларны үтәми.

4.Тирә-юньдәге предметларның сыйфат билгеләрен, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.

1. Дидактик уен "Уенчык нинди?" (зур, кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур).

Уен эчтәлеге: зур-кечкенә уенчыклар күрсәтелә. Тәрбияченең "Нинди?" соравына бала уенчыкның исемен сыйфат билгесе белән әйтергә тиеш.

-Нинди курчак? - Зур (кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур) курчак.

Эш дәфтәрендәге 11 нче биремне кулланып була.

2. Дидактик уен "Тап, күрсәт һәм әйт" (чиста, пычрак).

Комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче әйткән рәсемне бала табып күрсәтә, әйтә.("Чиста туп", "Пычрак аю"...).

Эш дәфтәрендәге 13 нче биремне кулланып була.

3. Дидактик уен "Курчакка бүләк".

Тәрбияче зур курчакка- зур туп, кечкенә курчакка- кечкенә туп бүләк итәргә куша. “ Мә, зур туп ", “Мә, кечкенә туп".

4. Дидактик уен "Дөрес сана".

Санау күнекмәләрен билгеләү (1-5 кадәр). Тәрбияче уенчыклар, муляжлар санарга тәкъдим итә. Төркемдәге балаларны да санарга була. "Ничә малай?", "Ничә кыз?".

5. Дидактик уен "Ничә?".

Санау күнекмәләрен тикшерү өчен шулай ук, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне дә кулланып була.

- Ничә туп? - Биш туп.

Югары дәрәҗә (2,7-3) - әйберләрнең сыйфат билгеләрен, күләмен исем белән кушып дөрес әйтә.

Уртача дәрәҗә (2-2.6) - 1-2 билгесен әйтә.

Уртачадан түбән дәрәҗә (1-2) - әйберләрнең билгеләрен, күләмен рус телендә әйтә.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау).

1. Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".

"Син кем?" соравына аңлап җавап бирүе билгеләнә. К нам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться: -Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля (Коля). -Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай (әйе, мин кыз).

2. Уен ситуациясе "Кунак каршылыйбыз ".

а) Тәрбияче: К нам идут гости.

Спроси. "Кто там?". "Кем анда?" - Мин әби (бабай).

"Позови бабушку (дедушку)". - Әби (бабай) кил монда.

"Поздоровайся с бабушкой (дедушкой)" - Исәнме, әби (бабай).

"Спроси у бабушки (дедушки) как дела?" - Әби (бабай) хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.

"Предложи бабушке (дедушке) сесть". - Әби (бабай) утыр.

"Предложи бабушке (дедушке) пить чай" - Мә, чәй, эч.

Скажи: "До свидания!" Сау бул, әби! (бабай).

б) Балага "кунак" белән исәнләшергә, хәлен сорарга, чакырып утыртырга, сыйларга ("аша,эч") һәм саубуллашырга тәкъдим ителә.

Эш дәфтәрендәге 3 нче биремне кулланып була.

1. Уен ситуациясе "Кунакларны сыйла".
Угости Акбай хлебом, Мияу молоком.
-Мә, Акбай ипи, аша. - Рәхмәт.
-Мә, Мияу сөт, эч. - Рәхмәт.
Эш дәфтәрендәге 16 нчы биремне кулланып була.
2. Уен ситуациясе "Бер - береңне сыйла ".
(Ашамлык муляжлары кулланып)
"Угости яблоком".
- Мә, алма, аша. - Рәхмәт.
"Спроси, яблоко вкусное?"
- Алма тәмле? - Әйе, тәмле.
Эш дәфтәрендәге 6 нчы биремне кулланып була.
3. Уен ситуациясе "Уенчыклар илендә"
1 . Ты пришел в магазин игрушек. Попроси игрушку, которая тебе нравится.
-Куян бир (әле).- Рәхмәт.
2. Предложи поиграть с игрушкой.
- Мә, туп, уйна. - Рәхмәт.
3. Позови друга, предложи помыть игрушку.
-Коля, кил монда. - Мә, туп, ю.
4. Поменяйтесь игрушками. Попроси у друга игрушку, предложи ему свою .
- Коля, туп бир - Мә, туп.
- Рәхмәт.
Югары дәрәҗә (2,7-3) - аралаша, сөйләм күнекмәләрен актив куллана.
Уртача дәрәҗә (2-2,6) - тәрбияче ярдәмендә аралаша.
Уртачадан түбән дәрәҗә (1-2) - аңлый, русча җавап бирә.

Уку елы ахырында зурлар, уку елы башында мәктәпкә әзерлек төркеме балаларының “Уйный-уйный үсәбез” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү

№	Баланың исеме, фамилиясе	Биремнәр					Нәтиҗә	
		1	2	3	4	5	баллар	дәрәҗә
		“Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”, “исәнмесез”, “ сау булыгыз”)	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)		
1.	Коля							
2.	Оля...							

Нәтиҗәләрне билгеләү

Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.

1.“Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. Дидактик уен “Бу нәрсә?”

(Лексика: аш, ботка, сөт, кашык, тәлинкә, чынаяк).

Уен эчтәлеге: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:

- Бу нәрсә? (“Аш”...)

2. ***Дидактик уен "Кәрзиндә нәрсә бар?"***
(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).
Уен эчтәлеге: Куян кәрзин белән яшелчәләр һәм җиләк-җимеш алып килгән. Куян сорый: "Нәрсә бар?" ("Кәбестә"...)
3. ***Дидактик уен "Нәрсә юк?".***
(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).
Куян бер яшелчә муляжын яшереп куя: "Нәрсә юк?". Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.
4. ***Дидактик уен "Дөресен әйт".***
(Лексика: күлмәк, чалбар, сарафан, өстәл, урындык, карават).
Уен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрнең исемен атый һәм күрсәтә.

Югары балл (2.7-3) — сүз байлыгы җитәрлек, яшелчәләр, савыт-сабалар, киемнәр, өй җиһазлары атамаларын аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә һәм куелган сорауларга җавап бирә.
Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.
Уртачадан түбән балл (1-2) - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану ("Исәнме", "Сау бул", "Рәхмәт", "Исәнмесез", " Сау булыгыз").

Ситуатив күнегүләр (уртанчылар төркемендәге ягымлы сүзләр бүлеген кара):

а) Поздоровайся с Акбаем.
б) Спроси как дела у Акбая.
в) Скажи спасибо Акбаю. Спроси как дела.
г) Попрощайся с Акбаем.
д) Поздоровайся с воспитателем, Мияу и Акбай.
е) Попрощайся с воспитателем, Мияу и Акбай.
Югары балл (2.7-3) — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.
Уртача балл (2-2,6) – уен ситуацияләрен тәрбияче ярдәмендә төзи.
Уртачадан түбән балл (1-2) – аңлый, җавап бирә алмый.

3. Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал).

Балаларның боерыкларны бирә белү күнекмәләрен тикшерү. Балалар бер-берсенә боерык бирәләр. Саша, аша! – Саша ашау хәрәкәтләре күрсәтә. Алга таба Саша үзе башка балага боерык бирә һәм шундый тәртиптә дәвам ителә.
(Лексика: кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал).
Югары балл (2,7-3) – 8-9 сүз.
Уртача балл (2-2.6) – 5-6 сүз.
Уртачадан түбән (1-2) – 1-2 сүз.

4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

1. ***Сюжетлы-рольле уен "Кибет"***

Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куя белүләрен максат итеп куясың. Уен яшелчә, киемнәр, савыт-саба, өй җиһазлары рәсемнәре кулланып үткәрелә.
(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).
2. ***Дидактик уен "Нинди?".***
Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.

Әйберләрне билгесен ачыклау өчен бирелә торган сорауга аңлап җавап бирү һәм ул сорауларны үзлектән куя белү.
(Лексика: нинди? кызыл, сары, яшел, зәңгәр).

3. ***<u>Дидактик уен “Ничә?”.</u>***

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

4. ***<u>Дидактик уен “Дөрес сана”.</u>***

Тәрбияче уенчыклар, муляжлар, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне санарга тәкъдим итә. Балалар бер-берсенә сорау бирәләр һәм җавап бирәләр. Шулай ук, сорауны тәрбияче үзе дә бирә ала. *“Ничә...?”.*

<u>Югары балл (2,7-3)</u> – диалогта 3 сорауны да аңлап куллана.
<u>Уртача балл (2-2.6)</u> – диалогта 2 сорауны аңлап куллана.
<u>Уртачадан түбән (1-2)</u> – диалогта 1 сорауны аңлап куллана.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау).

1. ***<u>Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”.</u>***

“Син кем?” соравына аңлап җавап бирүе билгеләнә.
К вам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:
- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля яки Коля).
- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай).

2. ***<u>Уен ситуациясе “Кунак каршылыйбыз”.</u>***

а)Тәрбияче:
- К нам идут гости. Спроси. “Кто там?”. “Кем анда?”
- Мин Акбай.
- Позови Акбая.
- Акбай, кил монда.

б)У Акбая сегодня день рождение. Подари свою игрушку
- Акбай, мә кызыл туп.
- Рәхмәт

в) Угости гостей супом или кашей.
- Мә, аш (ботка) (аша).

г)Что бы сьесть угощение попроси ложку.
- Кашык бир.
- Нинди кашык?
- Зур, матур, зәңгәр кашык.
- Рәхмәт.

3. ***<u>Уен ситуациясе “Кибеттә”.</u>***

Бала белән бала аралашуы тикшерелә.
- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Аю бир.
- Нинди аю?
- Зур аю, чиста аю, матур аю.
- Ничә?
- Ике аю.
- Мә, ике аю.
- Рәхмәт.

- Сау бул.

  <u>Югары балл (2,7-3)</u> – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.

  <u>Уртача балл (2-2.6)</u> – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.

  <u>Уртачадан түбән (1-2)</u> – аңлый, русча җавап бирә.

Уку елы ахырында мәктәпкә әзерлек төркеме балаларының

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

<table>
<tr><th rowspan="3">№</th><th rowspan="3">Баланың исеме, фамилиясе</th><th colspan="5">Биремнәр</th><th colspan="2">Нәтиҗә</th></tr>
<tr><th>1</th><th>2</th><th>3</th><th>4</th><th>5</th><th rowspan="2">баллар</th><th rowspan="2">дәрәҗә</th></tr>
<tr><td>“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)</td><td>Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “исәнмесез”, “сау бул”, “сау булыгыз”, “рәхмәт”, “зур рәхмәт”, “хәерле көн”, “хәлләр ничек?”, “әйбәт”)</td><td>Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал, бие, җырла, йөгер, йокла)</td><td>Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау куя белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)</td><td>Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)</td></tr>
<tr><td>1.</td><td>Коля</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>2.</td><td>Оля</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><th colspan="9">Нәтиҗәләрне билгеләү</th></tr>
<tr><td colspan="6">Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр</td><td colspan="3">Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.</td></tr>
<tr><td colspan="6">Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр</td><td colspan="3">Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.</td></tr>
<tr><td colspan="6">Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр</td><td colspan="3">Аңлый, русча җавап бирә.</td></tr>
</table>

1.“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.
(Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. <u>Дидактик уен “Бу нәрсә?”</u>

(Лексика: тычкан, бүре, төлке, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, аю).

Уен эчтәлеге: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:

- Бу нәрсә? (“бүре”...)

2. <u>Дидактик уен “Портфельдә нәрсә бар?”</u>

(Лексика: китап, дәфтәр, рәсем, мәктәп).

Уен эчтәлеге: Тәрбияче портфельдән рәсемнәр яки предмет алып күрсәтә, исемен сорый:

-Портфельдә нәрсә бар?- (“Дәфтәр бар”...)

3. ***Дидактик уен “Портфельдә нәрсә юк?”***

Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4. ***Дидактик уен “Дөресен әйт”***

(Лексика: чәк- чәк, өчпочмак, бәрәңге, аш, ботка, су).

Уен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрне атый.

Югары балл (2.7-3) — 10-14 сүз.

Уртача балл (2-2,6) – 7-9 сүз.

Уртачадан түбән балл (1-2) – 1-6 сүз.

2. Ягымлы сүзләр куллану
(“Исәнме”, “Исәнмесез”, “Сау бул”, “Сау булыгыз”, “Рәхмәт”, “Зур рәхмәт”, “Хәерле көн”,“Хәлләр ничек?”, “Әйбәт”)

Ситуатив күнегү:

Телефоннан сөйләшү.

Эш дәфтәрендәге 1 нче биремне кулланып була.

Югары балл (2,7-3) — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6) – тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-2) – аңлый, сорауларга җавапны русча бирә.

3. Боерыкны бирә белү.

(Лексика: кил монда, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгер, бие, җырла, йокла).

Дидактик уен: “Командир”

Эш дәфтәрендәге 9 нчы биремне кулланып була.

Бер бала икенче балага боерык бирә. Мәсәлән:

-Коля, сикер! (Коля сикереп күрсәтә).

-Коля, син нишлисең?(Колядан сорый) – Мин сикерәм.

-Коля нишли? (Башка баладан сорый) – Коля сикерә.

Югары балл (2,7-3) — 11-13 сүз белән боерык бирә, син нишлисең, нишли сорауларын бирә белә.

Уртача балл (2-2,6) – бары боерык бирә, сорауларны куя алмый.

Уртачадан түбән балл (1-2) – 1-5 сүз белән боерык бирә, сорауларны русча әйтә.

4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү.
(Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)

1. Уен ситуацияләре:

а) “Кибет” (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)

б) “Телефоннан сөйләшү” (Кая барасың? Син нишлисең?)

в) “Танышу” (Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли?)

2. Сюжетлы-рольле уен “Кибет”

Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куллана белүләре тикшерелә.Уен яшелчә, киемнәр, савыт-саба, өй җиһазлары, йорт кошлары, уенчык рәсемнәре кулланып үткәрелә.

(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

2. ***Дидактик уен “Нинди?”.***

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.

(Лексика: кызыл, сары, яшел, зәңгәр, ак, кара).

3. <u>Дидактик уен “Сана”.</u>

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

<u>Югары балл (2,7-3)</u> – сорауларны аңлап куллана**.**
<u>Уртача балл (2-2,6)</u> – аңлый, тәрбияче ярдәме белән куллана**.**
<u>Уртачадан түбән (1-2)</u> – русча җавап бирә.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)

1. <u>Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”</u>
- Исәнмесез. Син кем? - (Мин Оля яки Коля).
- Мин кыз. Син кыз? - (Юк, мин малай).
- Сиңа ничә яшь?- (6 (7) яшь).

2. <u>Уен ситуациясе “Телефоннан сөйләшү”.(диалогны сан, сыйфат, күләм берәмлеге кертеп баетырга була)</u>
- Исәнме. Хәлләр ничек?
- Әйбәт.
- Нишлисең?
- Мин уйныйм. Син нишлисең?
- Мин ашыйм.
- Нәрсә?
- Алма ашыйм.
- Алма тәмле(ме)?
- Әйе, алма тәмле.
- Сау бул.

3. *<u>Уен ситуациясе “Кая барасың?”</u>* (*мәктәп, кафе, цирк һ.б.*)
- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Кая барасың?
- Кафега барам.
- Кафеда нәрсә бар?
- (ашамлыклар атарга мөмкин)
- Саша нишли?
- Саша бәрәңге ашый.

4.*<u>Ситуатив күнегү.</u>*

а) Син нишлисең?
- Мин биим (утырам, сикерәм, ашыйм, эчәм, уйныйм, йөгерәм, җырлыйм, йоклыйм).

<u>Югары балл (2,7-3)</u> – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.
<u>Уртача балл (2-2.6)</u> – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.
<u>Уртачадан түбән (1-2)</u> – аңлый, русча җавап бирә.

Коррекция эше өчен дидактик өстәл уеннарының яшь үзенчәлекләре буенча бүленеше

Уртанчылар төркеме	Зурлар төркеме	Мәктәпкә әзерлек төркеме
1.”Бу кем? Бу нәрсә?” 2. “Зур – кечкенә” 3.”Нәрсә артык?”	1.”Нәрсә артык?” 2. “Кем, нәрсә ярата?” 3. “Киемнәр”	1. “Домино” 2.”Кем, нәрсә эшли? 3. “Лото”

	4.“Әйт , ул нинди?”	4. “Нәрсә артык?” 5. “Ничә?” 6. “Ул нишли? Мин нишлим?” 7. “Кем яши?”

Дидактик өстәл уеннары
(Настольно – печатные дидактические игры)

Уртанчылар төркеме балалары өчен дидактик өстәл уеннары (средняя группа)

1.“Бу кем ? Бу нәрсә?”
Максат. Гаилә әгъзаларының, ашамлыкларның, уенчыкларның исемнәрен хәтердә ныгыту, фикерләү сәләтен үстерү, игътибарлыкларын арттыру.
Җиһазлау: Зур һәм таратма карточкалар.
Уен барышы. Уенда 4-5 бала катнаша ала. Балаларга буш карточкалар бирелә. Уенчылар өләшмә карточкадагы рәсемнәр белән буш карточкаларны тутырырга тиешләр. Алып баручы рәсемне күрсәтә , балалар карточкадагы рәсемне атыйлар һәм үзләренең карточкасындагы буш урынга куялар. Кемнең карточкасы тиз тула, шул җиңүче була.

2.“Зур кечкенә”
Максат. Предметларның исемнәрен дөрес итеп әйтүгә ирешү, билгеләрен дөрес билгеләү күнекмәләре өстендә эшләү.
Җиһазлау: Зур һәм таратма карточкалар.
Уен барышы. Уенда 5-6 бала катнашырга мөмкин. Балалар үзләренә зур рәсемнәр төшерелгән карточкалар сайлап алалар. Алып баручы кечкенә рәсемнәрне күрсәтә, балалар андагы сүрәтләрнең исемнәрен әйтәләр, билгесен атыйлар һәм үзләренең карточкасына тезәләр.
Кем беренче буш шакмакларны тутыра, шул җиңүче була.

3.Нәрсә артык?
Максат.Предметларны төркемләү күнекмәләрен, гомумиләштерүче сүзләрне һәм иҗади фикерләү сәләтен үстерү.
Уен барышы.Уенда 4 бала катнаша ала. Уенчыларга дүрт рәсем төшерелгән карточкалар өләшелә. Балалар шуның кайсы артык икәнен аерып әйтергә һәм буш карточка белән каплап куярга тиешләр.

Зурлар төркеме балалары өчен дидактик өстәл уеннары (старшая группа)

1. Нәрсә артык?
Максат.Предметларны төркемләү күнекмәләрен, гомумиләштерүче сүзләрне һәм иҗади фикерләү сәләтен үстерү.
Уен барышы.Уенда 4 бала катнаша ала. Уенчыларга дүрт рәсем төшерелгән карточкалар өләшелә. Балалар шуның кайсы артык икәнен аерып әйтергә һәм буш карточка белән каплап куярга тиешләр.

2. “Кем нәрсә ярата?”

Максат. Яшелчәләрнең һәм ашамлыкларның исемнәрен ныгыту,сыйфатларын һәм билгеләрен әйтүгәирешү;исем белән фигыльне бәйләп җөмлә төзү.
Җиһазлау: Зур һәм таратма карточкалар.
Уен барышы. Уенда 6-7 бала катнаша ала. Балалар үзләренә зур карточкалар сайлап алалар. Анда гаилә әгъзалары, йорт һәм кыргый хайваннар сүрәтләнгән. Балалар ашамлык, җиләк -җимеш белән аларны сыйларга тиеш. Кечкенә карточкаларда ашамлыклар һәм яшелчә рәсемнәре.
1 вариант. Алып баручы кечкенә карточкаларны күрсәтә "Бу кем?" "Бу нәрсә?" соравын бирә. Җавап биргән бала карточканы үзенә ала.
2 вариант.Балалар рәсемнәр ярдәмендә үзләренең нәрсә яратулары турында сөйлиләр.
2 вариант. Рәсемнәргә карап балалар өйдә әниләренә ничек булышуларын сөйлиләр.

3."Киемнәр"
Максат. Төрле ел фасылларына һәм һава торышына карап киенә белергә икәнен аңлату. Киемнәрнең исемнәрен ныгыту. Киемнәргә карата сакчыл караш тәрбияләү.
Җиһазлау: Зур һәм таратма карточкалар.
Уен барышы. Балаларга дүрт ел фасылы сүрәтләнгән зур карточкалар таратыла. Кечкенә карточкаларда киемнәр сүрәтләнгән.Алып баручы кечкенә карточкалар күрсәтә. Балалар киемнәрнең исемнәрен әйтәләр, кайсы ел фасылында киергә мөмкин икәнен ачыклыйлар.Дөрес җавап тапкан бала җиңүче була.
4. **"Әйт , ул нинди?"**
Максат. Предметларның билгеләрен хәтердә калдыру.
Сыйфатлар кулланып сөйләм телен баету. Балаларның үз фикерләрен бер юнәлештә туплый белү сәләтен,хәтерен үстерү.
Җиһазлар. Савыт- саба, яшелчәләр, киемнәр, хайваннар төшерелгән карточкалар.
Уен барышы. Уенчыларга киселгән карточкалар .өләшәләр.Анда савыт- саба, киемнәр , уенчыклар, ашамлыклар , хайваннар сүрәтләнгән.
1 вариант. Алып баручы Бу кем? Бу нәрсә? Нинди? соравын бирә.Уенчылар дөрес җавап бирсәләр , карточка аларга бирелә.
2 вариант. Бирелгән рәсемнәр кулланып гади һәм кушма җөмләләр төзү.
Иң күп карточка җыйган уенчы җиңүче була.
7."Тылсымлы төсләр"
Максат. Балаларны төсләрне аера белүләрен камилләштерү. Матурлыкны күрә белү, эстетик зәвык тәрбияләү.
Җиһазлар. Предметлар һәм хайваннар төшерелгән карточкалар,6 буш карточка.
Уен барышы. Уенда 5-6 бала катнаша. Уенчылар зур карточкалар сайлап алалар. Анда төрле төстәге түгәрәкләр сүрәтләнгән. Алып баручы Бу нәрсә? Нинди? сорауларын бирә. Балалар предметның төсен атыйлар, карточкаларына туры килгән карточкаларны үзләренә алалар.Уен кечкенә карточкалар беткәнче дәвам итә.

Мәктәпкә әзерлек төркеме балалары өчен дидактик өстәл уеннары (подготовительная к школе группа)

1. "Домино"
Максат. Балаларның савыт-саба, кыргый һәм йорт хайваннары турында белемнәрен ныгыту, аларның исемнәрен дөрес әйтү; парлы сүрәтләрне дөрес итеп җыю күнекмәләре бирү; логик фикерләү сәләтен үстерү.
Җиһазлау: таратма домирно

Уен барышы.Уенда 4-5 бала катнаша.Балаларга карточкалар (домино) бүлеп бирелә.Иң беренче алып баручы карточкасын өстәлгә куя.Балалар анда нәрсә сүрәтләнгәнен карыйлар һәм әйтәләр.Һәр бала үзенең карточкасыннан шундый сүрәтне эзли; әгәр туры килсә өстәлдәге карточка янәшәсенә куя.
Уен карточкалар беткәнче дәвам итә.
Уен кагыйдәсе. Карточкадагы рәсемнәрне бер-бер артлы тезеп куярга кирәк.
Кем беренче үз рәсемен тезеп бетерә, шул җиңүче була.

2. "Кем нәрсә эшли?"
Максат.Балаларның Нишли ?соравына дөрес җавап бирүләренә ирешү;исем һәм фигыльләрдән торган җөмләләрне төзи белү күнекмәләрен ныгыту.
Җиһазлау: таратма карточкалар.
Уен барышы.Уенда 4-5 бала катнаша.Кешеләрнең һәм хайваннарның хәрәкәтләре тасвирланган сюжетлы рәсемнәр алына.Балалар рәсемдә сүрәтләнгән кешенең һәм хайваннарның нәрсә эшләвен әйтә."Малай йоклый","Әби чәй эчә"һ.б.
1 вариант.Алып баручыда карточкалар. Ул балаларга карточкаларны күрсәтә.Бу кем? Ул нишли? соравын бирә.Җавап биргән балага карточка бирелә. Иң күп карточка җыйган бала җиңүче була.
2 вариант.Балалар карточкалар сайлап алалар, рәсемгә карап җөмлә төзиләр.Җөмләдәге сүзләр санына карап балага бәя бирелә.

3. **"Лото"**
Максат. Өйрәнелгән сүзләрнең дөрес әйтелешен кабатлау. Хәтер,игътибарлылык һәм сөйләм телен үстерү.
Җиһазлау: Зур һәм таратма карточкалар.
Уен барышы.Уенда 7-8 бала катнаша ала. 5 зур карточка балаларга бирелә.
1 вариант Алып баручы кечкенә карточкаларны күрсәтә.Балалар карточкадагы сүрәтләрне әйтәләр.Кемнең карточкасында ул рәсем бар, шул бала кечкенә карточканы ала. Кайсы бала беренче зур карточкаларны тутыра, шул җиңүче була.
2 вариант. Карточкадан хайваннарны , савыт –сабаны, уенчыкларны күрсәтү һәм алар турында сөйләү. Табу . күрсәтү һәм алар турында сөйләү.
4. «Нәрсә артык?"
Максат.Предметларны төркемләү күнекмәләрен, гомумиләштерүче сүзләрне ныгыту; иҗади күзаллауларын формалаштыру, күрү сәләтен үстерү,игътибарлылык тәрбияләү.
Җиһазлау: Зур һәм таратма карточкалар.
Уен барышы. 2 - 7 бала катнаша ала.Балалар үзләренә карточкалар сайлап алалар.Уенчылар үзләренең карточкаларында нинди предмет артык икәнен әйтергә тиешләр.

1 вариант.
Алып баручы уйнаучыларга карточкалар тарата."Бу нәрсә?", " Бу кем?"- дигән сораулар бирә. Уйнаучылар һәр рәттәге рәсемнәрнең исемнәрен әйтеп чыгалар.Соңыннан дүртенче рәсемнең кайсы артык икәнен әйтәләр.
2 вариант.
Балалар үзләренә карточкалар сайлап алалар.Алып баручы
Нәрсә ? Нинди? сорауларын бирә;уенчылар карточкаларына карап җавап бирәләр.
5."Ничә"
Максат. 10 га кадәр санау күнекмәләрен камилләштерү.Саннарның сөйләм телендә кулланышын активлаштыру.

Җиһазлау: Зур һәм таратма карточкалар.
Уен барышы. Уенда5-6 бала катнаша ала.Балаларга саннар төшерелгән карточкалар таратыла.Кечкенә карточкаларда рәсемнәр сүрәтләнгән. Алып баручы кечкенә карточканы балаларга күрсәтә.Мәсәлән: бер курчак булган рәсемне - берле саны янына куя, ун әтәчне - ун саны янына урнаштыра.

6, "Ул ни эшли? Мин нишлим?"
Максат.Фигыльләрне дөрес итеп әйтеп исем белән төрләндерүдә күнектерү. Танып –белү һәм мөстәкыйльфикерләү эшчәнлеген үстерү.
Җиһазлау: Зур һәм таратма карточкалар.
Уен барышы. Уенда 3-4 бала катнаша ала. Уртага исемне аңлаткан карточка куела, балалар ук кайсы фигыльгә күрсәтә, шуны исем белән кушып җөмлә төзиләр.

2. СОДЕРЖАТЕЛЬНЫЙ РАЗДЕЛ

2.1 Образовательная область «Речевое развитие».

Татар теленә өйрәтү программасы өч проектны һәм аларның төп максатларын һәм бурычларын үз эченә ала:
"Минем өем" проекты (4-5 яшь).
Максат: Татар теленә кызыксыну уяту, аралашу теләге тудыру.
Бурычлар: 1. Сүз байлыгы булдыру, сөйләмдә активлаштыру.
2. Гади диалогта катнаша белү, хәтер, зиһен үстерү.
3. Бер – береңне тыңлау, ишетү сыйфатлары тәрбияләү.
"Уйный – уйный үсәбез" проекты (5-6 яшь).
Максат: Үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуга чыгу.
Бурычлар: 1. Сүз байлыгын арттыру, сөйләм күнекмәләре формалаштыру.
2. Гади сорауларны аңлап җавап бирү, мөрәҗәгать итә белү, көндәлек яшәештә аралашу.
3. Әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.
"Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар" проекты (6-7 яшь).
Максат: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, сүз һәм сүзтезмәләрне төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.
Бурычлар:1. Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.
2. Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләме белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.
3. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен камилләштерү.

"Минем өем" проекты (4-5яшьлек балалар өчен)
Лексик минимум – якынча 62 сүз һәм сөйләм үрнәкләре.
Актив сүзләр: әти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз)

Сөйләм үрнәкләре: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)

Проектның эчтәлеге түбәндәге темалардан тора:

- гаилә
- ашамлыклар
- уенчыклар
- саннар

Тематик план.

Гаилә – 12 сәгать
Ашамлыклар – 9 сәгать
Уенчыклар – 23 сәгать
Саннар - 6 сәгать
Кабатлау - 15сәгать

“Уйный – уйный үсәбез” проекты (5-6 яшьлек балалар өчен)

Актив сүзләр: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз)

Сөйләм үрнәкләре: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз).

Проектның эчтәлеге түбәндәге темалардан тора:

- яшелчәләр
- ашамлыклар
- савыт- саба
- киемнәр
- шәхси гигиена
- өй җиһазлар
- бәйрәм “Туган көн”
- бәйрәм “Сабан туй”
- Уртанчылар төркемендәге темалар(гаилә, ашамлыклар, уенчыклар, саннар) ел дәвамында кабатлана.

Атнага 25 шәр минутлык 3 эшчәнлек оештырыла.

Тематик план.

Кабатлау – 2 сәгать
Яшелчәләр – 21 сәгать
Ашамлыклар –7 сәгать
Савыт-саба - 6 сәгать
Киемнәр - 8 сәгать
Шәхси гигиена – 4 сәгать
Өй җиһазлары – 3 сәгать

Бәйрәм “туган көн” – 9 сәгать
Бәйрәм “Сабантуй”- 6 сәгать

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты

6-7 яшьлек балалар (мәктәпкә әзерлек төркеме) өчен якынча 60 сүз һәм сөйләм үрнәкләре.

Актив сүзләр: син кем, хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?,сикер, сикерәм, сикерә, йөгерә, төлке, йөгер, йөгерәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, җырла, җырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр, нәрсә яратасың?(пассив сүз)

Проектның эчтәлеге уртанчылар, зурлар төркемендә өйрәнгән сүзләргә таянып аралашуга корылган.

Атнага 30 ар минутлык 3 эшчәнлек оештырыла.

Тематик план

Танышу – 6 сәгать
Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? – 5 сәгать
Нишли? Нишлисең? – 64 сәгать
Әкият дөньясы - 6 сәгать
Кабатлау - 17 сәгать

2.2.Вариативные формы, методы и средства реализации Программы

Особенности осуществления образовательного процесса при реализации Программы

В основе организации образовательного процесса определен развивающий принцип с ведущей игровой деятельностью, а решение программных задач осуществляется в разных формах совместной деятельности взрослых и детей, а также в самостоятельной деятельности детей. Конкретное содержание зависит от возрастных и индивидуальных особенностей детей, определяется целями и задачами Программы и может реализовываться в различных видах деятельности:

- Коммуникативная (общение и взаимодействие со взрослыми и сверстниками).
- Игровая, включая сюжетно-ролевую игру, игру с правилами.
- Познавательно-исследовательская (исследования объектов окружающего мира и экспериментирования с ними).
- Восприятие художественной литературы и фольклора.
- Изобразительная деятельность (рисование, лепка, аппликация).

- Музыкальная деятельность (восприятие песен, ознакомление с элементарными движениями танцев).
- Двигательная деятельность (подвижные игры).

Инновация – использование мультимедийности, обучения с помощью интерактивных игр, сказок, мультфильмов.

Обучение родному (татарскому) языку начинается в первой младшей группы (с 2-х лет) и проводится воспитателем, владеющим татарским языком в форме игры в рамках режима дня.

Начиная со средней группы, вводится обучение детей татарскому (родному) языку. В средней группе организация образовательного процесса по проекту «Минем өем» проводится в режимных моментах с учетом утреннего отрезка времени, прогулки и вечернего отрезка времени 2 раза в неделю. В старшей группе по проекту "Уйный – уйный үсәбез" – 1 раз в неделю в форме организованной образовательной деятельности (ООД) и 1 раз в неделю в режимных моментах с учетом утреннего отрезка времени, прогулки и вечернего отрезка времени. В подготовительной группе по проекту "Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар"– 2 раза в форме ООД и 1 раз в режимных моментах с учетом утерннего отрезка времени, прогулки и вечернего отрезка времени.

В режимные моменты используются дидактические, развивающие, хороводные, настольные, сюжетно-ролевые игры, словесные упражнения, театрализованная деятельность, использование предметов-заместителей, рисование сюжетов, игры-забавы, чтение художественной литературы. Для закрепления пройденного материала для воспитателей гшрупп предлагается обучающий игровой материал.

Воспитатели групп создают языковую среду для общении с детьми в течение дня с целью закрепления изученного материала ООД..

Методы реализации Программы

1. Имитация и звукоподражание
2. Объяснение и показ артикуляции,
3. Сопоставление звуков родного и неродного языка
4. Работа с предметами (составление диалога с игрушкой, участие в играх и сказках)
5. Работа с рисунками (описание, диалог)
6. Сюжетно-ролевые игры
7. Хороводные игры
8. Театрализация, инсценировка (пальчиковый театр, костюмы, маски)
9. Подвижные игры: с мячом, игра «Командир», элементы зарядки
10. Логические и ситуативные упражнения
11. Творческие и ситуативные игры: игры, ситуации, интервью
12. Развивающие диалоги (взрослый-ребенок)
13. Прослушивание аудиозаписей (пение, повтор, показ услышанных слов на картине)
14. Просмотр мультфильмов и анимационных сюжетов.

Средства реализации Программы

1. Учебно-методические пособия, диагностический материал
2. Аудио и видео материалы (мультфильмы, анимационные сюжеты)
3. Наглядно-демонстрационный и раздаточный материал (картины, карточки)
4. Пиктограммы (символы и графика)
5. Комплекты наглядности (макеты, муляжи, игрушки)
6. Интерактивные игры
7. Рабочие тетради

15. Интерактивные игры.

Эш төрләре һәм формалары

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:

1. Предметлар белән эш: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм экиятләрдә катнашу.
2. Рәсемнәр белән эш: тасвирлау, үстерешле диалог.
3. Сюжетлы-рольле уеннар;
4. Әйлән-бәйлән, җырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиоязмага таянып).
5. Театральләштерү, сәхнәләштерү (бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (эти-әниләргә, башка төркем балаларына).
6. Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, “Командир” уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары.
7. Иҗади һәм ситуатив уеннар: рольле уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр.
8. Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү.
9. Үстерелешле диалоглар (зурлар һәм яшьтәшләре белән үзара аралашу).
10. Аудиоязмалар тыңлау, кушылып әйтү, җырлау, кабатлау, ишеткән сүзне рәсемдә табып күрсәтү.
11. Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау.
12. Интерактив уеннар.

Татар телен өйрәтүдә кулланыла торган чаралар

1. Эшчәнлек эшкәртмәләре, диагностик материаллар.
2. Тавышлы күрсәтмәлелек (һәр проект өчен аудиоязмалар, анимацион сюжетлар, мультфильмнар).
3. Картиналы һәм картиналы-дидактик күрсәтмәлелек(таратма һәм күрсәтмә рәсемнәр, җырлы-биюле уеннар, театр эшчәнлеге өчен материаллар.
4. Символик, график күрсәтмәлелек (пиктограммалар).
5. Күләмле күрсәтмәлелек (макетлар, муляжлар, уенчыклар)
6. Интерактив уеннар.
7. Эш дәфтәрләре интерактив формасында.

2.3. Взаимодействие с семьями воспитанников

Семья является институтом первичной социализации и образования, который оказывает большое влияние на развитие ребенка в дошкольном возрасте. Тесное сотрудничество с семьей делает успешной работу МАДОУ и развитие самого ребенка. Только в диалоге обе стороны могут узнать, как ребенок ведет себя в другой жизненной среде. Обмен информацией о ребенке является основой для воспитательного партнерства между родителями (законными представителями) и воспитателями, то есть для открытого, доверительного и интенсивного сотрудничества обеих сторон в общем деле образования и воспитания детей.

Взаимодействие с семьей проходит в различных формах.

1.	Выступления на родительских собраниях:

	- «Играя, развиваем речь детей!» - «Учим татарский/родной язык, используя УМК» (средние группы) - «Обучение детей татарскому языку в условиях ДОУ» (старшие и подготовительные группы) - «Речевое общение на родном языке»- «Использование новых форм обучения детей татарсокму языку» - «Интернет ресурсы в обучении детей татарскому языку»
2.	Разработка буклетов, памяток, презентации “Закрепление словарного минимума в игровой, познавательной и речевой деятельности детей”, «Изучаем татарский язык», “Изучаем родной язык”.
3.	Индивидуальные беседы и консультации по закреплению пройденного материала , о результатах работы по усвоению детьми татарского языка.
4.	Привлечение к подготовке и проведению различных мероприятий, экскурсий (Национальный музей РТ, музей изобразительных искусств, памятник Г.Тукая, достопримечательности города)
5.	Привлечение к участию в конкурсах, смотрах, выставках рисунков «Мой любимый мультфильм на татарском языке», поделок «Герои сказок Г.Тукая, А.Алиша», проектах, праздничных мероприятиях (100-летие ТАССР, земляки в период ВОВ, 75-летие победы и др.)
6.	Оформление в родительских уголках по теме проекта «Изучаем татарский язык», “Изучаем родной язык”
7.	Анкетирование родителей
8.	Дни открытых дверей: - «Международный день родного языка». (Цель: пропаганда народного наследия; воспитание уважения к народам Поволжья) - «Мы любим стихотворения Г.Тукая» - «М.Джалиль детям»

3.ОРГАНИЗАЦИОННЫЙ РАЗДЕЛ

3.1. Материально-технические условия, созданные для реализации Программы по обучению детей татарскому языку.

Материально-техническое обеспечение реализации Программы соответствуют современным требованиям и нормам. Образовательный процесс организуется в соответствии с:

-санитарно-эпидемиологическими правилами и нормативами;
-правилами пожарной безопасности;
-требованиями, предъявляемыми к средствам обучения и воспитания детей дошкольного возраста (учет возраста и индивидуальных особенностей развития детей);
-требованиями к оснащенности помещений развивающей предметно-пространственной средой;
-требованиями к материально-техническому обеспечению программы (учебно-методический комплект, оборудование, оснащение (предметы).

Функциональное использование и оснащение кабинета

Имеется:

- Стенка для раздаточных материалов и пособий
- Столы и стулья по количеству детей
- Ноутбук
- Экран
- Проектор
- Магнитная доска
- Аудио и видео материалы по УМК «Говорим по-татрски»
- Мульфильмы на татарском языке
- Игрушки
- Муляжи
- Атрибуты к театральным играм
- Конспекты ООД, консультации, сценарии праздников и развлечений
- Методлитература для всех возрастов, картотека
- Информационно-наглядный материал по НРК

3.2.Развивающая предметно – пространственная среда

Среда является важным фактором образования, воспитания и развития детей. Организация предметно-игрового пространства и развивающей предметно-пространственной среды является необходимым условием для формирования игровой и речевой деятельности ребенка. Задача педагога состоит в том, чтобы создать такую развивающую среду в кабинете и группе, которая обеспечивала бы ребенка всевозможным материалом для его активного участия в разных видах деятельности. Оборудование кабинета и группы должно быть безопасным, здоровьесберегающим, эстетически привлекательным и развивающим.

Кабинет татарского языка создан с целью способствования обучению татарскому языку и соответствует требованиям СанПиН, охраны труда, пожарной безопасности, защиты от чрезвычайных ситуаций, антитеррористической безопасности учреждения дошкольного образования.

Тел өйрәтүдә методик киңәшләр

Программада 60 ар белем бирү эшчәнлегенең конспектлары бирелгән. Ел дәвамында, тәрбияче үзе иҗади якын килеп, укыту методик кулланмада бирелгән тематик планга таянып, мультфильмнар, анимацион сюжетлар, “Әкият илендә” тапшыруын кулланып, индивидуаль эшне дә кертеп, көндәлек план төзи.

Телгә өйрәтүнең төп формасы һәм чарасы булып белем бирү эшчәнлеге алына. Ул системалы рәвештә план буенча үткәрелә. Өйрәнелгән сүзләр, сүзтезмәләр, диалоглар эшчәнлектән тыш уен вакытларында активлаштырыла һәм ныгытыла, көндәлек аралашуда кулланыла.

Яңа сүзләрне, сүзтезмәләрне, ситуацияләрне балалар аңламаган очракта, тәрбияче рус телендә сөйли.

Пиктограммалар мәктәпкә әзерлек төркемендә, яңа сүзләр (фигыльләр) белән беренче тапкыр таныштырганда гына кулланыла.

Балаларга темадан тыш артык сүзләр, уеннар, җырлар, шигырьләр бирелергә тиеш түгел.

Бала татар телендә сүзне дөрес әйтмәгән очракта, тәрбияче баланы тыңлап сүзнең дөрес үрнәген бирә. Балалардан авазларның дөрес әйтелешен катгый таләп итмәскә кирәк.

Тәрбияче сөйләмендә акцент, җирле диалект, аваз кимчелекләре булмаска тиеш.

Тәрбияче сүзлек белән эшләгәндә татар һәм рус телләре өчен уртак сүзләргә таяна ала.

Тәрбияче үзенең эшенә иҗади якын килергә, төрле алымнар, чаралар эзләп, аларны кулланырга тиеш.

Укыту-методик комплекты кысаларында, лексик минимумны үзләштергән очракта, эшчәнлектә планлаштырылган уеннарның эчтәлеген үзгәртү, яңа алымнар кертү, баету хуплана.

Төркемнәрдә балаларның һәм тәрбиячеләрнең татар телендә аралашулары һәрдаим булырга тиеш. Эшчәнлектә өйрәнелгән тел материалы, режим моментларында, уен эшчәнлеге аша (ситуатив күнегүләр,сюжетлы рольле уеннар, үстерелешле диалоглар, сәхнәләштерү һ. б.) ныгытыла.

Рус телле балаларны татарча сөйләшергә өйрәткәндә балалар бакчасы коллективы һәм әти-әниләрнең бердәм позициядә булуы уңай нәтиҗә бирә.

Сүзлек белән эшләү

Балаларны татар телендә сөйләшергә һәм аралашырга өйрәтү билгеле бер күләмдәге сүз байлыгы булдырудан башлана.

Яңа сүзләр үзләштерү процессында махсус сайлап алынган күнегүләр төп чара булып тора. Юнәлеше һәм характеры ягыннан лексик күнегүләрне икегә бүлеп карыйлар: әзерлек күнегүләре һәм сөйләм күнегүләре.

Әзерлек күнегүләре балаларны яңа сүзләрне файдаланып сөйләргә әзерли. Бу күнегүләр лексик берәмлекләрне хәтердә калдырырга ярдәм итәләр.

Сөйләм күнегүләре лексик күнегүләрнең бер төре буларак, үзләштерелгән лексик берәмлекләр җирлегендә ситуацияләргә бәйле сөйләм эшчәнлеген барлыкка китерәләр.

Яңа сүз өйрәтү төп методик алымнарның берсе булып тора:
-яңа сүз тәрбияче тарафыннан ачык, төгәл итеп күрсәтмә рәсем ярдәмендә әйтелә;
-аудиоязмадан тыңлатыла, кабатлатыла;
-ишеткән сүзне бала рәсемннән табып күрсәтә һәм әйтә;
-сүзләр тизрәк истә калсын өчен сүз кат-кат әйттерелә, аңлашылмаган очракта, аның русча тәрҗемәсе бирелә;
-төрле эш формаларында (пышылдап, күмәкләп, төркемнәргә бүленеп, хәрәкәтләнеп әйтеп) өйрәтелә;
-уеннар кулланып (“Ватык телефон”, “Кайтаваз”...) ныгытыла;
-яңа сүз, таныш булган сүзләр белән грамматик конструкцияләрдә ныгытыла, мәсәлән: зур туп, чиста туп;
-аралашуда кулланыла (бала өйрәнгән яңа сүзләрне, конструкцияләрне бары аралашуда аңлап куллана).
-бала теге яки бу сүзне аның төгәл мәгънәсен аңлап үзләштереп калсын өчен телдән мондый күнегүләрне үткәрергә мөмкин: *-Бу туп? - Әйе, бу туп.*
-Бу песи? (туп күрсәтелә) - Юк, бу песи.
-өйрәнелгән сүзләрне хәтердә калдыру максатыннан төрле уеннар оештырырга була: “Исемен әйтсәң бирәм”, “Мин күрсәтәм, син әйт”, “Сорап ал”, “Серле кәрзин” һ.б..

Баланың сөйләмен оештыру өчен исемнең алмашлык (мин, син, бу), сан (1 дән 10 га), сыйфат (тәм, күләм, төс, эчке сыйфатлар) һәм фигыль белән бәйләү грамматик конструкцияләре кулланыла.

Фигыль белән таныштыру боерык фигыльләрдән башлана (бар, сикер, аша h.б.).

Уртанчылар төркемендә балаларга боерык фигыльләрне аңлап үтәүләрен таләп ителә.

Зурлар төркемендә балалар кайбер боерыкларны үзләре бирә (сикер, аша, уйна) һәм аңлап үтиләр.

Мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә балалар үзлектән Нишли? Син нишлисең? сорауларын бирәләр һәм аңлап җавап кайтаралар.

Укыту методик комплектының төп асылы булып аралашуга чыгу тора. Аралашуга чыгу өчен диалогик сөйләмнең әһәмияте бик зур. Диалогик сөйләмгә өйрәткәндә гадидән катлаулыга дигән дидактик принципка таянып эшләү кулай.

Диалогик сөйләмдә иң отышлы алым – сорау-җавап рәвешендә (сорау-информация алу берәмлеге) һәм теләк белдерә торган: теләк, үтенү, тәкъдим итү, ризасызлык төсмере булырга мөмкин. Еш кына сораудан соң, әңгәмәдәшнең җавап репликасы; килә: *Бу кем?- Бу эти;* раслау рәвешендә: *Бу эти?- Әти;* инкарь рәвешендә: *Бу әни?- Юк, бу эти.*Реплика- җавап сорау рәвешендә дә булырга мөмкин: *Нинди эти?* Бу вакытта әңгәмәдәшнең җавабы тулы да, ким дә булырга мөмкин: *Матур эти;* яисә: *Матур.*

Мәктәпкәчә яшьтәге балаларга ситуатив - тематик принцип нигезендә, диалогик сөйләмне үстерү буенча түбәндәге типтагы күнегүләр тәкъдим итәргә мөмкин:
- уен ситуацияләрендә катнашу;
- тәкъдим ителгән үрнәк буенча кечкенә диалоглар төзү;
- тематик диалоглар төзү;
- сәхнәләштерүдә катнашу;
- рольләргә бүлеп сөйләү.

Диалоглар белән эшләү коммуникатив юнәлештә алып барылырга тиеш. Тәрбияче аларның балалар сөйләменә кирәрлек кирәкле формаларын эшләргә һәм төрле шартларда куллану мөмкинлеген исәпкә алырга тиеш. Тәрбияче, сөйләмгә эмоциональ бизәлеш өстәү өчен, төрле формаларны кулланырга; эш эчтәлегенә туры килә торган интонация, ишарәләр, мимикалардан файдаланырга h.б. өйрәтергә тиеш.

Шул ук вакытта, диалогны сорау бирү һәм аңа җавап алу дип кенә уйларга ярамый. Балаларны диалогик сөйләмгә хас булган башка (сорау һәм җаваплардан тыш) ситуацияләр, репликалар, көндәлек аралашу формаларына да өйрәтергә кирәк.

Диалог үрнәкләре:

Исәнләшү: *Исәнме, Оля! – Исәнме Коля.*

Саубуллашу: *Сау бул, Оля. – Сау бул Коля.*

Танышу: *Мин Оля. – Мин Коля.*

Чакыру: *Оля, кил монда.*

Рәхмәт белдерү: *Мә, курчак. – Рәхмәт.*

Сорау- уңай җавап: *Син малай? – Әйе, мин малай.*

Сорау – кире җавап: *Син малай? – Юк, мин кыз.*

Ачыклый торган сорау: *Мин кафега барам. – Нинди кафега?*

Аралашуга чыгу өчен нәтиҗәле чаралар булып аудиоязмалар, эш дәфтәрләре, анимацион сюжетлар тора.

Аудиоязмалар яңа сүз өйрәтү, сөйләм үрнәкләре үзләштерү, уеннар, кыска җырлар өйрәтү, өстәл театры күрсәтү вакытларында куллану өчен төзелде. Аларны һәр эшчәнлектә куллану мөһим түгел.

Эш дәфтәрләре эшчәнлектә өйрәнелгән материалны ныгытуны күздә тота. Дәфтәрләр белән эшләгәндә балалар кабатлыйлар, бер-берсенә сораулар бирәләр, тәрбияче белән аралашалар. Балалар үзләренең эш дәфтәрләрен өйгә алып кайтып өйрәнелгән материалны кабатлый алалар. Бу дәфтәрләр белән эти-әниләр дә, төркем тәрбиячеләре дә эшли ала, чөнки биремнәр рус телендә бирелгән.

Дәфтәрдәге эшнең нәтиҗәсе уртанчылар төркемендә сүзне ишетеп, аңлап, предметларны табып, парлаштырып, чагыштырып, аларның сыйфатын, санын билгеләүгә китерсә, зурлар төркемендә балаларны үзара аралашуга этәрә һәм бу мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә дәвам итә. Иң катлаулы биремнәр мәктәпкә әзерлек төркеме өчен төзелгән. Бу төркемдә хәрәкәтне белдерүче сүзләр, яки фигыльләр күп кулланыла. Балаларны ситуацияләргә куеп, сораулар биреп диалогка этәрәбез. Берүк вакытта, фигыльләр боерык формада (утыр, уйна һ.б.), 2-нче зат алмашлыгына тәңгәл формада (яки утыра, укый, шуа, ашый һ.б.), һәм дә инде үзе турында 1-нче зат алмашлыгын кулланып өйрәтелә (уйныйм, утырам, барам, эчәм һ.б.). Балалар бер-берсенә, өлкәннәргә сораулар бирергә өйрәнәләр: бу нәрсә, нишли, син нишлисең, нәрсә кирәк, нинди һ.б. Җөмләләр төзү баланың уйлавын таләп итә, чөнки алар 3-4 сүздән торалар. Мәсәлән: Аю караватта йоклый. Куян чана шуа. Песи бит юа һ.б.. Мәктәпкә әзерлек төркемендә өченче бирем җыр формасында бирелә.Бу биремнәрне интерактив такта һәм экраннарда эшләп була.

Анимацион сюжетлар балаларның белгән сүз байлыгына, яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып төзелгән. Сюжетны караганнан соң, балалар белән әңгәмәләр үткәрелә, алда өйрәнелгән уен ситуацияләрен кабатларга тәкъдим ителә.

“Татарча сөйләшәбез” укыту методик комплектына нигезләнеп эшләнгән “Әкият илендә” телевизион тапшыруын балаларны татар теленә өйрәткәндә карарга тәкъдим ителә.

В кабинете имеются:

- Методический материал для обучения (программы, пособия)
- ЭОР (электронные образовательные ресурсы) диски
- Развивающие игры
- Раздаточные и демонстрационные материалы
- Государственная символика РФ и РТ

3.3. Обеспечение методическими материалами и средствами реализации Программы

Образовательная область	Используемые программы, методические пособия
Речевое развитие	1. Программа «Балалар бакчасында рус балаларына татар теле өйрәтү”. З.М.Зарипова, Р.С.Исаева, Р.Г.Кидрячева. Казан, 2013 2. «Региональная программа дошкольного образования» Р.К.Шаехова. Казань 2012 «Сөенеч- радость познания» региональная образовательная программа дошкольного образования., Р.К.Шаехова. Казань 2016 3. “Татарча сөйләшәбез”. 4- 5 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү буенча методик кулланма. 4. М.Зарипова, Р.С.Исаева, Р.Г.Кидрячева Казан, , 2011 5. “Татарча сөйләшәбез”. 5- 6 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү буенча методик кулланма. З.М.Зарипова, Р.С.Исаева, Р.Г.Кидрячева Казан 2011

	6 .“Татарча сөйләшәбез”. 6- 7 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү буенча методик кулланма. З.М.Зарипова, Р.С.Исаева, Р.Г.Кидрячева Казан 2011 7. “Туган телдә сөйләшәбез” Балалар бакчасында татар телендә тәрбия һәм белем бирү.(Беренче кече яшьтәгеләр төркеме). Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова, И.Җ.Хәбибуллина, Казан 2012 8.“Туган телдә сөйләшәбез”. 3- 4 яшьлек балаларны туган телдә сөйләшергә өйрәтү буенча методик ярдэмлек. Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова, И.Җ.Хәбибуллина, Казан 2013 9. “Туган телдә сөйләшәбез”. 4- 5 яшьлек балаларны туган телдә сөйләшергә өйрәтү буенча методик ярдэмлек. Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова, И.Җ.Хәбибуллина, Казан 2013 10. “Туган телдә сөйләшәбез”. 5- 7 яшьлек балаларны туган телдә сөйләшергә өйрәтү буенча методик ярдэмлек. З.М.Зарипова.... Казан 2012 11. “Планирование деятельности по обучению дошкольников татарскому языку” Методическое пособие. Зарипова З.М., Р.Г.Камалова...Казан 2018 12. “Әй уйныйбыз, уйныйбыз...” К.В.Закирова, Л.Р.Мортазина. Казан 2013 13. “Балачак- уйнап- көлеп үсәр чак” К.В.Закирова, Л.Р.Мортазина. Казан 2012 14. “Балачак аланы” К.В.Закирова Казан 2011 15. “На поляне детства” К.В.Закирова Казан 2011 16. “Үстерешле уеннар” З.М.Зарипова, Р.С. Исаева. Казан 2013 17. “Шома бас” (“Танөуй веселей”)- методик кулланма. З.Г.Ибрагимова. Казан 2012 18. “Балалар бакчасында түгәрәкләр” К.Закирова, Зәкия Лотфрахмановна. Казан 2016 19. “Матур өй” Ренат Харис. Казан 2005 20. “Җил яратучы күркә” Әхсән Баян. Казан 2000 21.“Җырлап узган җәй”- музыкаль әкиятләр. Луиза Батыр-Болгари. Кахан 2009 22. “Биктырыш” Айдар Хщлим. Казан 2008 23. “Сказки” Абдулла Алиш Казан 2008 24. “Унике сәяхәтче” К.Андерсен. Казан 2008 25.“Башкорт иленнән күчтәнәч” Ә.Сөләйманов, ...Казан 2001 26. “Винни- Пух маҗаралары А.Милн. Казан 2001 27. “Аксак төлке” Нур Әхмәдиев. Казан 2009 28. “Әкиятләр” Л.Ш.Җамалетдин. Казан 2000 29. “Тысяча творческих работ педагогов и школҗников к !000-летию Казани И.Р.Галиахметов, Т.М.Пономарева....Казан 2005 l том, ll том

Электроные образовательные ресурсы
Мультфильмы :

Татар мультфильм:

30. “Төлке белән каз”
31. “Алтын бөртекләр”
32. “Өч кыз”
33. “Ике кыз”
34. “Бүләк кемгә”

Союзмультфильм:

35. Татар телендә мультфильмнар часть 1
36. Татар телендә мультфильмнар часть 2
37. Татар телендә мультфильмнар часть 3
38. Татар телендә мультфильмнар часть 4
39. Татар телендә мультфильмнар часть 5

Аудиозаписи, видео-приложения к учебно-методическому комплекту «Говорим по татарски» и анимационные сюжеты для детей:

40. ”Минем өем”
41. “Уйный- уйный үсәбез”
42. “Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар”
43. “Балалар бакчасында әдәп- әхлак тәрбиясе”
44. “Туган телдә сөйләшәбез” 2- 3 яшь
45. “Татар әкиятләре”
46. “Танцы народов Поволжья”
47. “Җырлап- биеп уйныйбыз”
48. “Шома бас”

ИКТ-игры:
Игры по диагностике по трем проектам:

1.Мультимедийные дидактические игры
для диагностики усвоения программного материала по УМК с русскоязычными детьми (проект “Минем өем”)
2.Мультимедийные дидактические игры
по учебному методическому комплекту(УМК) для диагностирования детей старшей группы по усвоению программного материала по татарскому языку (проект “Уйный – уйный үсәбез”)
3.Мультимедийные дидактические игры по учебному методическому комплекту(УМК) для диагностирования детей старшей группы по усвоению программного материала по татарскому языку (проект “Уйный – уйный үсәбез”)

Авторские ИКТ игры:

1. “Сыйла”
2. “Сана”
3. “Песи нишли”
4. “Бу нәрсә. Нишли?”
5. “Казанга барам”
6. “Мин җырлыйм”
7. “Көз килде”

8. “Кыш килде”
9. “Яз килде”
10. “Куян кызы”
11. “Кәҗә белән сарык”
12. “Чукмар, Тукмар”
13. “Өч кыз”
14. “Сертотмас үрдәк”
15. “Төлке белән каз”
16. “Ике кыз”
17. “Алсуның туган көне”
18. “Минем чалбар”
19. “Парын тап”

Игры с использованием пиктограмм:

1. “Мәктәпкә хәзерлек төркеме балаларына УМК буенча пиктограммалар кулланып эшләү өчен мулҗтимедиа дидактик уеннары”
2. “Игра с пиктограммой”

Уртанчылар төркеменең «Минем өем» укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар

1.А4 форматында күрсәтмә рәсемнәр.	«Минем гаилә» Бабай, әби, әти, әни, малай, кыз.	Һәрберсе 1 данә
	Зур уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина. курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина – пычрак уенчыклар.	Һәрберсе 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: «Куян өйгә керә, өйдә аю утыра». «Куян өйдән чыга, саубуллаша».	Һәрберсе 1 данә
	Рәсемнәр: 1 куян, 2 куян, 3 куян, 4 куян, 5 куян; 1 аю, 2 аю, 3 аю, 4 аю, 5 аю; 1 курчак, 2 курчак, 3 курчак, 4 курчак, 5 курчак; 1 туп, 2 туп, 3 туп, 4 туп, 5 туп; 1 машина, 2 машина, 3 машина, 4 машина, 5 машина; 1 песи, 2 песи, 3 песи, 4 песи, 5 песи; 1 эт, 2 эт, 3 эт, 4 эт, 5 эт.	Һәрберсе 1 данә

2.А3 форматында өй рәсеме.	Өй макеты	1 данә
3. А 5 форматында таратма рәсемнәр.	«Минем гаилә» Бабай, әби, әти, әни, малай, кыз.	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 15 данә
4. Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	Битлекләр: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, куян, аю, песи, эт.	Һәрберсе 15 данә
	Бармак уеннары өчен атрибутлар: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, эт Акбай, песи Мияу, аю, куян.	Һәрберсе 15 данә

Зурлар төркеменең «Уйный-уйный үсәбез» укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар.

1. Күрсәтмә рәсемнәр.	«Минем гаилә» Малай, кыз рәсемнәр («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 1 данә
	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Җиләк-җимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	Һәрберсе 1 данә
	«Яшелчәләр»	Һәрберсе 1 данә

	Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	
	«Киемнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Өй җиһазлары» Зур рәсемнәр: караватъ, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Төсләр» Палитра: зәңгәр, кызыл, сары, яшел.	Һәрберсе 1 данә
	«Саннар» (1- 10)	Һәрберсе 1 данә
2. Таратма рәсемнәр.	«Минем гаилә» Малай, кыз рәсемнәре: («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 15 данә
	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Җиләк-җимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград,	Һәрберсе 15 данә

	груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	
	«Яшелчәләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрберсе 15 данә
	«Киемнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Өй җиһазлары» Зур рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кровать, стул, стол - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
3.Буяу өчен график рәсемнәр	1 аю, 2 куян, 2 машина, 2 курчак, 3 бәрәңге, 4 кәбестә, 4 курчак, 5 песи, 6 алма, 6 кыяр, 7 туп, 7 бәрәңге, 8 кишер, 9 суган, 10 эт.	Һәрберсе 15 данә
4.Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	Битлекләр: кишер, суган, кыяр, бәрәңге, кәбестә, алма.	Һәрберсе 15 данә
5. Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	1.Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Өч аю»: әти аю, әни аю, бала аю. 2. Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Кем нәрсә ярата»: песи, эт, аю, куян, кәҗә, әтәч. өстәл (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); урындык (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); карават (зур, уртача зурлыкта, кечкенә).	Һәрберсе 1 данә Һәрберсе 1 данә

Мәктәпкә әзерлек төркеменең «Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтә юллар” укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар

1.А 4 форматында	Үрдәк, бүре, әтәч, тавык, зур тычкан,	Һәрберсе 1 данә

күрсәтмә рәсемнәр.	кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дәфтәр, кофе, пицца, бәрәңге фри, өчпочмак.	
	Шарлар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгерә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эт ашый, төлке йөгерә, куян сикерә, тычкан ашый, әтәч җырлый, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап укый, төлке китап укый, куян китап укый, әни кул юа, әти йоклый, малай утыра, кыз бит юа, әби утыра, бабй йоклый.	Һәрберсе 1 данә
2. А 5 форматында таратма рәсемнәр.	Үрдәк, бүре, әтәч, тавык, зур тычкан, кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дәфтәр, кофе, пицца, бәрәңге фри, өчпочмак.	Һәрберсе 15 данә
	Шарлар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгерә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эт ашый, төлке йөгерә, куян сикерә, тычкан ашый, әтәч җырлый, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап укый, төлке китап укый, куян китап укый, әни кул юа, әти йоклый, малай утыра, кыз бит юа, әби утыра, бабай йоклый.	Һәрберсе 15 данә
8х10 форматындагы пиктограммалар	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгерә, укый, рәсем ясый, җырлый, чана шуа, мин, кыз, малай, әби, бабай.	Һәрберсе 15 данә
15х20 форматындагы пиктограммалар	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгерә, укый, рәсем ясый, җырлый, чана шуа, мин, кыз, малай, әби, бабай, куян, төлке, песи, эт, аю, әтәч, тавык, үрдәк, керпе, тычкан.	Һәрберсе 1 данә
4.Театр эшчәнлеге	Битлекләр: төлке, курчак, туп, тавык,	Һәрберсе 15 данә

өчен атрибутлар.	этәч, бүре, керпе, үрдәк, тычкан, әби, бабай, кыз, малай, эт, песи, әни, әти, шалкан. «Шалкан» өстәл театры атрибутлары: Әби, бабай, кыз, малай, эт, песи, әни, әти, тычкан, шалкан.	Һәрберсе 1 данә

3.4. Организация режимных моментов

Продолжительность непрерывной организованной образовательной деятельности *для детей 4-го года* жизни - не более 15 минут, *для детей 5-го года жизни* - не более 20 минут, *для детей 6-го года жизни* - не более 25 минут, а для детей 7-го года жизни - не более 30 минут.

Максимально допустимый объем образовательной нагрузки в первой половине дня в младшей и средней группах не превышает 30 и 40 минут соответственно, а в старшей и подготовительной 50 минут и 1,5 часа соответственно. В середине времени, отведенного на органзационно- образовательную деятельность, проводят физкультминутку. Перерывы между периодами организационно- образовательной деятельности - не менее 10 минут. Организационно- образовательная деятельность с детьми старшего дошкольного возраста может осуществляться во второй половине дня после дневного сна, но не чаще 2 - 3 раз в неделю. Ее продолжительность должна составлять не более 25 -30 минут в день.

Обучение детей татарскому (родному) языку проводится воспитателем по обучению детей татарскому языку с 4 лет. В средней группе (4-5 лет) 2 раза в неделю в рамках режима дня. В старшей группе (5-6 лет) - 1 раз в неделю проводится НОД в кабинете татарского языка, 1 раз проводится в режимные моменты в виде игр, бесед и др. В подготовительной группе (6-7 лет) - 2 раза в неделю проводится НОД в кабинете татарского языка, 1 раз проводится в режимные моменты в виде игр, бесед и др. Кроме НОД воспитатель по обучению татарскому языку проводит индивидуальную работу с детьми в режимные моменты в соответствие с циклограммой.

Воспитатели групп закрепляют материалы языкового образования, опираясь на разнообразие задач и интеграцию детских видов активности, предусмотренных Программой.

3.5. **Особенности организации традиционных мероприятий, праздников**

Организационной основой реализации комплексно-тематического принципа построения Программы является примерный календарь праздников и событий, тематика которых ориентирована на все направления развития ребенка дошкольного возраста и посвящена различным сторонам человеческого бытия:

- явлениям нравственной жизни ребенка (Дни «спасибо», доброты, друзей и др.);
- окружающей природе (вода, земля, птицы, животные и др.);
- миру искусства и литературы (Дни поэзии, детской книги, театра и др.);
- традиционным для семьи, общества и государства праздничным событиям (Новый год, Праздник весны и труда, День матери и др.);
- наиболее «важным» профессиям (воспитатель, врач, почтальон, строитель и др.);

- событиям, формирующим чувство гражданской принадлежности ребенка (День республики, День России, День защитника Отечества, Сабантуй, Навруз и др.).

При использовании плана необходимо учитывать следующее:

- рекомендуемое время проведения праздника не всегда совпадает с официальной датой празднования; в целях оптимизации организации образовательного процесса оно распределено по неделям месяца; фактическая дата проведения праздника самостоятельно определяется педагогами, реализующими Программу;

- период подготовки к каждому празднику определяется педагогами, реализующими Программу, в соответствии с возрастом и контингентом детей, условиями и спецификой осуществления образовательного процесса, промежуточными результатами освоения Программы, тематикой праздника;

- возраст детей, участвующих в подготовке и проведении праздников, формы проведения праздника, формы работы по подготовке к празднику носят рекомендательный характер;

- формы работы по подготовке к празднику детей 5-7 лет: чтение, беседы, разучивание стихотворений по теме и др.

1.	Организация и проведение экскурсий
2.	Проведение недели, посвящённой дню рождения Мусы Джалиля: - Тематические занятия, посвящённые памяти поэта. - Выставка книг М. Джалиля. - Выставка детских рисунков по произведениям М. Джалиля. - Музыкально - литературная композиция на тему: «Мир стихотворений М. Джалиля»
3.	Проведение недели международного дня родного языка. Развлечение для подготовительных групп «День родного языка»
4.	Неделя, посвящённая дню рождения Г. Тукая. - Тематические занятия. - Выставка детских рисунков по произведениям Г. Тукая. - Музыкально – литературная гостиная «Тукай в наших сердцах»
5.	Конкурс рисунков, поделок по просмотренным мультфильмам на татарском языке.
6.	**Развлечения** «Международный день родного языка»
	«Нәүрүз»
	«Сабантуй»
	«Карга боткасы»